Kijk Op

1978

IVN Helden

Jaargang 34 nummer 2 dec 2015

Het IVN (instituut voor natuur, educatie & duurzaamheid) is een landelijke vereniging die in 1960 is opgericht. Het IVN laat je leren van de natuur en verrijkt daarmee je leven. Het laat je nadenken over je gedrag en motiveert tot milieubewust handelen, door middel van lezingen, excursies, wandelingen en natuuronderhoud.
Het IVN bestaat uit een aantal plaatselijke afdelingen, die op hun eigen manier deze doelstelling nastreven. IVN Helden is in 1978 opgericht.

Wilt u graag **lid worden** van het IVN Helden dan kunt u zich voor meer informatie en aanmelding wenden tot de ledenadministratie:
Sytske Venstra. Hoekerstraat 9B, 5987 AN Egchel. Tel.077-3060791.
Of via een van de andere bestuursleden.

Abonnementen kunnen elk moment ingaan en worden automatisch voor de duur van een jaar verlengd. Bij aanmeldingen na 1 september van het lopend jaar worden de contributie en het abonnementsgeld gehalveerd.
Opzegging schriftelijk, tenminste twee maanden voor het einde van het jaar bij de ledenadministratie.

Het lidmaatschap IVN lid:	€ 22,50 per jaar.
Huisgenoot lid:	€ 14,00 per jaar
Een abonnement op de Natuurgids	€ 16,00 per jaar.

Het mee doen aan onze wandelingen, excursies, dia- of thema avonden is voor iedereen gratis. Wilt u toch iets geven dan kan dat op
Banknummer: NL54 RABO 0141 9269 61 van IVN Helden. O.v.v. gift.

“Kijk Op” is een uitgave van het IVN Helden. Dit blad verschijnt 3 keer per jaar in een oplage van 135 exemplaren. Kopij kunt u inleveren op E-mail of op papier bij de **Redactie** van de Kijk Op:
Rob van ’t Padje. Sch. v.d. Voorststraat 2, 5981 EJ Panningen
rvtpadje@gmail.com
Til Jansen tiljanssen@hotmail.com

Datums “Kijk Op”

Aanleveren kopij:	Verschijningsdatums:
Voor 1 maart	begin april
Voor 1 augustus	begin september
Voor 25 november	voor kerstmis

Instituut voor natuureducatie
en duurzaamheid

IVN HELDEN

Het IVN gebouw. Kloosterstraat 12 te Helden
Route: Bij de rotonde bij hotel Antiek richting Kessel.
Na ong. 200 meter bij de bocht links af, schuin de Kloosterstraat in.
Het tweede gebouw aan de rechter kant is het IVN gebouw.
De ingang bevindt zich aan de rechter zijkant.
Parkeerplaatsen aanwezig.

ACTIVITEITEN
1E KWARTAAL 2016

Datum	Activiteit	Blz.
Do 7 jan	Nieuwjaarsborrel Aanvang **20.00** u. IVN gebouw Helden Math. Ghielen 06-10495465	4
Za 9 jan	**Natuurwerkgroep** **Aanvang 09.00 u. werkkeet kwistbeekdal**	
Do 21 jan	Yellowstone-park Aanvang **20.00** u. IVN gebouw Helden Ria Nabben	11
Za 13 feb	**Natuurwerkgroep** **Aanvang 09.00 u. werkkeet kwistbeekdal**	
Do 25 feb	Thema nog in voorbereiding Aanvang **20.00** u. IVN gebouw Helden.	
Do 3 mrt	Cursus mossen (binnenles) Aanvang **20.00** u. IVN gebouw Helden Jan Kersten	11
Za 12 mrt	**Natuurwerkgroep** **Aanvang 09.00 u. werkkeet kwistbeekdal**	
Zo 13 mrt	Cursus mossen (buitenles) Aanvang **09.00** u. IVN gebouw Helden Jan Kersten	11
Do 17 mrt	Jaarvergadering Aanvang **20.00** u. IVN gebouw Helden Bestuur	5
Za 09 apr	**Natuurwerkgroep** **Aanvang 09.00 u. werkkeet kwistbeekdal**	
Zo 10 apr	Vogels spotten (wandeling) Aanvang **09.00** u. IVN gebouw Helden Jan Stevens	
Zo 24 apr	Struinpad (wandeling) Aanvang **09.00** u. IVN gebouw Helden Peter Maessen	

VOORWOORD

Beste lezers,

Einde december 2015, de laatste Kijk Op van dit kalenderjaar.
Terugkijkend op een IVN jaar met weer veel positieve activiteiten waarbij jong en oud bezig waren in en met de natuur.
Ook een jaar waarin veel natuurliefhebbers zich realiseerden, dat de afstand tussen de natuur en heel veel mensen, steeds groter wordt. In een wereld waarin bijna alles maakbaar schijnt te zijn, wordt de natuur onvoldoende beleefd - ondergewaardeerd.
Kennis van de natuur en het belang van de natuur worden gemist.
Vooruitkijkend naar 2016....
Werk aan de natuurwinkel!

De redactie
Jan van Enckevort

Kwakvors

Kijk Op, dec. 2016
Jaargang 34, nummer 14

IVN HELDEN NU EN IN DE TOEKOMST.

Jullie hebben enige tijd geleden een brief gekregen met bovenstaande titel. Het bestuur wil onze afdeling toekomstbestendig maken en heeft meer actieve vrijwilligers nodig. Vrijwilligers die onderdelen van onze activiteiten willen oppakken waardoor het bestuur tijd krijgt om o.a. ook beleidsmatig meer bezig te zijn. District en regio vragen steeds meer aandacht, terwijl we ook alle aandacht willen blijven geven aan de natuuractiviteiten die we nu al doen. Duurzaam is de tweede kernwaarde van IVN en dit verdient aandacht.

IVN werk is mooi en gezellig werk. Het geeft veel voldoening. IVN werk is van grote betekenis voor onze jeugd en onze gemeenschap.

Graag bereid tot nadere informatie.

Bestuur
Math Ghielen, voorzitter (0610495465)
Peter Maessen, secretaris (077-4653761)

UITNODIGING NIEUWJAARSBORREL

donderdag 7 januari
aanvang 20.00 u. ivn gebouw

Zo aan het begin van het nieuwe jaar is het overal een goede gewoonte naar elkaar toe de beste wensen over te brengen. En natuurlijk doen wij dat ook, traditiegetrouw al vele jaren komen onze ivn-ers bij elkaar om elkaar weer alle goeds toe te wensen voor het nieuwe jaar. Na een toch wel hectisch jaar zijn goede wensen wel op zijn plaats en ook nodig om er weer een mooi natuurbelevingjaar van te maken. Natuurlijk wordt er weer voor een drankje en een hapje gezorgd. Goeie zin moeten jullie wel zelf meenemen.

Math. Ghielen

ONTWIKKELINGEN IVN HOME IN ODA SCHOOL.

Het huurcontract voor het IVN-gebouw is per 1 januari a.s. door de gemeente Peel en Maas opgezegd. In eerste instantie zonder opgaaf van redenen. In een vervolggesprek is aangegeven wat de reden hiervan was. De gemeente wil het gebouw overdragen aan scholenkoepel Prisma die dit gebouw wil verbouwen en uitbreiden tot een nieuwe basisschool die o.a. BS In de Pas in Helden moet gaan vervangen. In het geruchtencircuit ging vervolgens het verhaal rond dat het IVN in dit gebouw ook een plek zou krijgen. In een gesprek met de gemeente en het schoolbestuur op 26 november jl. is dit besproken. Uit dit gesprek bleek dat het IVN in dit nieuwe gebouw een vaste plek cq een eigen ruimte zou krijgen, erg klein is. Wel is toegezegd dat het IVN Helden een nieuw contract krijgt per 1 januari 2016 totdat met de sloop cq bouwwerkzaamheden begonnen wordt. Dit kan 1 ½ tot 3 jaar duren. Of wij hierop ingaan zal afhangen hoe hoog de huurprijs zal zijn. Momenteel betalen we een huurprijs van € 50,00 per m2. (exclusief energiekosten) Dit is in totaal ruim € 4000,00 per jaar. Dit bedrag kunnen we echter niet meer opbrengen. De gemeentelijke subsidie is namelijk in 2012 met de helft verlaagd van € 3200,00 naar € 1600,00 en nu teren we jaarlijks in. We zijn in overleg met MFC Kerkeböske wat hier de mogelijkheden zijn. De huisvestingskosten worden dan beduidend minder. Nadeel dat we ons “eigen home “ kwijt zijn. MFC Kerkeböske wil wel alle medewerking geven.

U ziet, spannende tijden voor het bestuur. We houden jullie op de hoogte.

Math. Ghielen. voorzitter

JAARVERGADERING.

De Algemene Jaarvergadering wordt dit jaar iets eerder gehouden dan andere jaren n.l. op 17 maart 2016.
De uitnodiging, agenda en jaarstukken krijgen jullie in februari / begin maart per mail (cq per post) toegezonden.

Math. Ghielen

EXCURSIE NAAR JOCHUMHOF IN STEYL, OP ZONDAG 13 SEPTEMBER 2015.

Met 20 personen hebben we die zondagochtend een bezoek gebracht aan de botanische tuin Jochumhof.
We werden rondgeleid door Jan Mooren, die zeer boeiend heeft verteld over de tuin en m.n. over de bomen die er staan.
De tuin is in 1933 ontworpen door pater Jochum, die toen als biologie- en muziekleraar verbonden was aan het seminarie van de paters.
Deze tuin bestaat uit verschillende tuinen:

De rotstuin: hiermee is pater Jochum zijn botanische tuin begonnen.

Het paterspark: dit stuk was ooit, samen met **de kruidentuin**, eigendom van de heer De Rijk. Hierin staat o.a. een reusachtige tulpenboom. Op een open stukje, vlak bij het oude koetshuis, staat **een appelboom**. Van het oude ras **Notarisappel.**

De Tigliëntuin. Hierin staat de vleugelnoot. Uit fossielen van de kleigroeven van Tegelen weten we dat deze boom er al 2 miljoen jaar geleden voorkwam. Daarnaast leefden er toen ook neushoorns, hyena's, en apen.
Opmerkelijk: als je de wortels van deze boom bewerkt, gaan er kleine boompjes groeien op die plekken.

De geurtuin: Opvallend hierin is een plant waarvan de bladeren sterk ruiken naar pindakaas. Maar er staan natuurlijk allemaal planten met een speciale geur. Hier zagen we ook verschillende bijen.

De heemtuin: in dit gedeelte zijn verschillende landschapjes gerealiseerd uit de omgeving, zoals: een peelgebiedje, een akkertje, stuifzand met beplanting, enz.
Vlakbij de heemtuin is overigens een prachtige plek om te zitten. Daarbij is er een geweldig fraai uitzicht op de Maas en haar omgeving.

De mediterrane kas: in deze kas tref je veel vetplanten en cactussen aan. Zeer bijzonder is hierin een bloeiende Peruaanse pijpbloem.

En dan de bomen.
Pater Jochum wilde geen bomen in zijn tuin die al in de omgeving groeien, zoals de eik en de berk. Daarom staan er bijzonder mooie en aparte bomen in de tuin.
Een kleine bloemlezing:
Naast de eerdergenoemde **tulpenboom,** de **vleugelnoot, en de Notarisappelboom** vind je o.a. ook **de papieren moerbeiboom, de doodshoofdboom en de zakdoekboom**. De laatste wordt ook wel **de vaantjesboom** genoemd**.**
De horizontale ginkoboom. De bladeren hebben veel rechte nerven, net of het dennennaalden zijn. Men meende dat de ginkgo een boom was tussen de conifeer en de loofboom. Maar hij is beiden niet.

Verder een geweldig mooie **mammoetboom.** Hij wordt ook wel de "boksboom" genoemd, omdat er vroeger tegen gebokst werd. Toen we de bast voelden, begrepen we waarom hij zo genoemd wordt. Deze is inderdaad zeer zacht.

Al met al hebben we een bijzonder interessante ochtend gehad.
Ten slotte: we waren bijna bij de auto's toen Wim onze kennis van de groencursus ging testen: of we de naam nog wisten van het plantje wat hij geplukt had? (zilverschoon). Yes, we wisten het nog!!!.

Til Janssen

VERSLAG VAN DE INSPIRATIEDAG VAN IVN IN WEERT OP 10 OKTOBER OVER DUURZAAMHEID.

Om afdelingen te ondersteunen bij het praktisch vertalen van IVN doelstellingen worden er regelmatig provinciale inspiratiedagen gehouden. Op 10 oktober vond er in Weert een bijeenkomst plaats rond het thema duurzaamheid. 2 Leden van onze afdeling waren daarbij aanwezig.

Voor IVN is duurzaamheid zeer belangrijk. Uiteindelijk is dit het 2e kernwoord van IVN.
Wat valt er veel te vertellen over duurzaamheid, en wat is het een breed begrip. Iedereen kent het woord duurzaamheid rond energie en bouwen. Maar wat kun je ermee in de natuur?

Het ochtendprogramma stond vrijwel helemaal in het teken van de bodem.
De VN heeft 2015 uitgeroepen tot jaar van de bodem. Hier is alle reden voor: de mensheid is grotendeels afhankelijk van de bodem voor de voedselvoorziening. Tegelijkertijd wordt de bodem ernstig bedreigd door o.a.: bodemerosie, verdroging en verzilting.
Voor ons, in West-Europa, maar ook in Noord Amerika, speelt vervuiling een grote rol, waardoor er een afname ontstaat van de biodiversiteit. Denk hierbij als belangrijke oorzaak o.a. aan bestrijdingsmiddelen.
Het mag duidelijk zijn, dat we zuinig moeten zijn op onze bodem.

Het eerste gedeelte van de ochtend werd een lezing gehouden en het tweede gedeelte bestond uit een practicum.
In de lezing werden de volgende onderwerpen besproken:

- Hoe groot is het probleem en waardoor is het ontstaan?
- Wat hebben we van de natuur geleerd?
- Hoe kunnen duurzaamheiddoelen en sociale doelen elkaar versterken?
- Kringlopen: wat kunnen wij van onze bodem leren?
- Wat is de visie van IVN?

Denk bij al deze onderwerpen aan: verlies van biodiversiteit, klimaatverandering door o.a. CO2, belasting van de aarde door stikstof, enz.

Maar meer ter zake komende, voor de natuurgidsen, werd hun aangereikt wat ze in de praktijk kunnen doen met de bodem:

- Aandacht geven aan de bodem als onderdeel van de natuur en het landschap.
- Bodemwandelingen/bodemfietstochten organiseren.
- In het veld gebruik maken van de grondboor om bodem en landschap te laten zien.
- Bij natuur- en milieueducatie ook gebruik maken van de grondboor. Maar wellicht kunnen deelnemers ook met de appelboor aan de slag gaan.

Het practicum:

De 40 deelnemers werden in 8 groepjes verdeeld. Elk groepje ging met appelboren het bos in. Er werden monsters genomen uit zowel het naaldbos, als uit het loofbos.

Hierover moest elk groepje verschillende opdrachten uitvoeren, zoals:

- Beschrijf beide profielen en maak er tekeningen van.
- Plaats de begrippen strooisel, humus, bladeren en minerale bodemdeeltjes in de juiste volgorde.
- Schud een jampotje, gevuld met loofbosbodem en water. Bekijk en beschrijf na enkele minuten de nieuw ontstane structuur in het potje. Dit werd ook weer beschreven.
- Bekijk onder de binoculair het kleine leven in de bodem.

Na de lunch werden de groepjes in het bos gestationeerd. Elk groepje met een ander thema rond duurzaamheid in de natuur. Ik noem ze even:

- Atmosfeer/licht
- Water
- Kringlopen
- Landschap
- Constructies
- Biodiversiteit
- Klimaat/exoten

- Bodem

Ieder groepje kreeg de opdracht om hun eigen thema uit te werken, m.a.w.: hoe zou je hierover een excursie kunnen leiden?
De eisen, waarmee we rekening moesten houden waren:

- leren van de natuur;
- link met duurzaamheid;
- activerende didactiek (niet vertellen over.., maar zelf laten doen);
- moet uitgevoerd kunnen worden;
- moet aansluiten en verrijkend zijn voor natuurgidsen.

Vervolgens liepen we samen langs alle groepjes en werden hun bedachte opdrachten uitgevoerd.
Ik sta er nog versteld van, hoe creatief, interessant en boeiend dit tochtje was. (Ik signaleerde ook dat alle 40 deelnemers tot het laatst toe actief bleven meedoen en bij de les bleven)
Een kleine bloemlezing:
- We hebben door gevallen blaadjes naar het licht gekeken en het verschil gezien tussen het donker gedeelte van het bos en het lichte deel;
- Op stuifzand hebben we het landschap nagebouwd.
- We hebben gezien wat een dikke, kromme tak doet als je op het bolle gedeelte gaat staan, en wat
deze doet als je hem omdraait en op het holle gedeelte gaat staan.
- We moesten materiaal aandragen wat water bevat.
- We hebben materiaal verzameld waaraan te zien was dat de mens invloed had uitgeoefend in de natuur en wat dit betekent voor de biodiversiteit.

Kortom: wat kunnen we veel doen met duurzaamheid.

Het mag duidelijk zijn dat er een nieuwe visie is op excursies leiden: niet meer alleen vertellen, en nog meer vertellen, maar de deelnemers zelf laten kijken, ontdekken, nadenken en laten doen.

Ik heb met verschillende bestuurders en leden gesproken van andere afdelingen. Het viel mij op dat elders al veel gedaan wordt met duurzaamheid. Het betekent wel iets positiefs voor ons:
Wij hebben nog veel kansen en mogelijkheden om hierin te groeien.

Til Janssen

VAKANTIE-ERVARING IN HET YELLOWSTONE PARK DOOR RIA NABBEN.

donderdag 22 januari
Aanvang 20.00 u.

Ria Nabben heeft met haar man enige jaren geleden haar vakantie doorgebracht in Noord Amerika en heeft hierbij ook het Yellowstone National Park bezocht. Het is het eerste in 1872 opgerichte National park van Amerika en diende als voorbeeld voor vele nationale parken in de wereld. Het telt de meeste geysers in de wereld. Een bergwildernis, het thuis van grizzlyberen, wolven en grote kuddes bizons en elanden. Het park is een van de laatste bijna intacte ecosystemen van de wereld.
Ria zal een film van het Yellowstonepark laten zien en haar eigen ervaringen hierbij vertellen.

Math Ghielen

KORTE MOSSENCURSUS.

Mossen zijn primitieve sporenplanten die eerder in de evolutie zijn ontstaan dan varens en paardenstaarten. In Nederland komen zo'n 600 soorten voor.

Wat denkt u van namen als: gewoon sterremos, bladmos, grijs kronkelsteeltje, fraai haarmos, zandhaarmos, sphagnum (veenmos), purpersteeltje, gewoon krulmos, groot rimpelmos en gewoon haakmos enz.
Om over mossen iets meer te leren kennen organiseert IVN Helden een korte mossencursus bestaande uit 1 theorieles binnen en 1 buitenles. De cursus wordt gegeven door de bekende natuurkenner Jan Kersten uit Ommel(Asten) Jan is voor IVN Helden een goede bekende. Eerder verzorgde hij voor ons o.a. een insecten- en een libellencursus.
Zie voor data het jaarprogrammaoverzicht.

Math. Ghielen

NACHT VAN DE NACHT 2015

24 Oktober was het weer zover.

Voor de 10e keer nam het IVN Helden deel aan de landelijke Nacht van de Nacht, georganiseerd door de Milieufederatie Limburg.
Als activiteit hadden we dit jaar besloten te gaan wandelen in de Elsbeemden, een natuurgebied gelegen tussen Maasbree en Sevenum.
Halverwege deze ongeveer 2 ½ uur durende wandeling werd er ook gezorgd voor de innerlijke mens.

Bij d'n Beier, vroeger Beiershof, stonden 2 ingehuurde personen klaar om lekker zwartbrood met balkenbrij en appel te bakken.
De weergoden werkten mee en zorgden er mede voor dat het een geslaagde avond werd met 25 deelnemers.
Ook volgend jaar zullen we zeker weer meedoen.
Heeft er iemand ideeën, laat dat dan weten, dan nemen we deze mee.

Peter Maessen

IVN = IK VERZORG NATUUR

Het was weer de nationale natuurwerkdag op zaterdag 7 november 2015. Bij de natuurwerkdag mochten we een vriendinnetje meenemen. Ik, Julie, had Nanna meegenomen.

De dag begon met een lekker zonnetje boven ons bolletje, daarna hebben we wat regen gehad. Een klein beetje maar. Dus we hadden mazzel.

We gingen bomen kappen en dat was heel leuk. Niet alleen voor onze lol, maar ook om de natuur een beetje te helpen. Want door die bomen kwam er niet genoeg zonlicht in een soort meertje en daardoor konden de planten en dieren niet meer zo goed leven.

Tussendoor kregen we nog fruit, chocolade, vlaai en iets te drinken.
Hierna gingen we verder met zagen en kappen. Samen met de leiding.
Op het laatst van de morgen zijn we in een weide geweest met 3 kleine zwarte lammetjes en nog een hele kudde schapen.
Zo hebben we veel plezier gehad op die morgen.
Tot de volgende keer.

Wil je ook lid worden van het IVN?
Meld je aan bij het IVN afd. Helden.
Je gaat meer leren over de natuur.

Julie en Nanna

VERSLAG VAN DE “LEDEN VOOR LEDEN” AVOND OP DONDERDAG 12 NOVEMBER.

Aanwezig: 26 personen.
Op deze avond presenteerden 6 leden hun eigengemaakte beeldmateriaal. Wat hebben we een gezellige avond gehad! Met dank aan deze leden die hun hobby met ons wilden delen. De veelzijdigheid van onze natuur werd prachtig in beeld gebracht.

Ber Geuijen: hij liet als eerste een filmpje zien over een van de taken van de vogelwerkgroep: het controleren/repareren/vervangen van uilenkasten. Met gevoel voor humor heeft Ber het in beeld gebracht voor ons. Erg leuk en vertederend waren de 3 jonge uiltjes die gebroederlijk naast elkaar op een tak zaten. Opvallend is dat vogels ook aan “scheefwonen” doen: in 3 van de 6 kasten woonden duiven. Wij hebben overigens ongeveer 20 bosuilenkasten, 15 steenuilenkasten en 15 kerkuilenkasten.

Trees Willems: zij liet met haar foto’s de veelzijdigheid van de natuur in onze eigen omgeving zien. Foto’s van: orchideeën uit het Kwistbeekweike, rupsen zoals de rups van de koninginnenpage en van de ligusterpijlstaartvlinder, vlinders zoals de koninginnenpage, de ligusterpijlstaartvlinder, de atalanta, de kleine vos, de distelvlinder. Daarnaast nog opnames van activiteiten zoals: een dagwandeling, een excursie, en de kruidencursus.
Verder had ze enkele prachtige opnames van de peel: ’s morgens vroeg en ’s avonds laat.
Ten slotte had Trees nog nachtopnames, gemaakt met een webcam bij een dassenburcht. We zagen jonge dassen spelen, maar ook waren er jonge vosjes. Erg leuk om te zien was hoe gespannen en geconcentreerd deze jongen zaten te wachten op hun ouder die met eten zou komen.

Annette Versteegen: zij had beeldmateriaal gemaakt door haar man. We zagen prachtige opnames van bijen op een passiebloem, de bruine kikker en een pad, de kolibrievlinder, de bonte specht en paddenstoelen.

Rob van 't Padje: hij had foto’s gemaakt in het natuurveldje Mueskesven.

Foto’s van planten, zoals een veldje guldenroede, verder de aardpeer en kaardenbollen.
Van paddenstoelen, zoals de grasmycea en de tweekleurige vaalhoed.
Van insecten, zoals de rode smalboktor, de bladwesp, een steenhommel, de meidoornstippelmot, een wespenspin en de veldsprinkhaan.
Van vlinders liet hij zien: de gevlamde uil, de gamma uil, het icarusblauwtje, en het kleine koolwitje.
Rob had ook prachtige foto’s gemaakt in natuurgebied La Brenne, ongeveer 270 km. onder Parijs. Nu zagen we oa:
Vogels: aalscholvers, de grote zilverreiger, de koereiger, de purperen reiger, de dodaars, de fuut, de kokmeeuw, de grote karekiet, de kuifeend, de kiekendief, de zwarte wouw (die verjaagd werd door meeuwen).
Reptielen: de Europese moerasschildpad, de ringslang, een hagedis en een hazelworm.
Orchideeën: het bleek bosvogeltje, de aangebrande orchis, de

aspergeorchis, de tongorchis, de gevlekte orchis, de bijenorchis, de spinnenorchis.
Andere planten: boterbloem met insect, de witte dovenetel, de kuifhyacint, bijenblad, een bepaald soort van de campanulafamilie.
Insecten: de wijdebeekjuffer en het vliegend hert.
Vlinders: de grote nachtpauwoog, de populierenpijlstaartvlinder, het oranje tipje.
Dieren: de beverrat, de bever, de vos.

Harrie Peeters: hij liet ons zien wat voor beelden zijn webcam oplevert: dieren die ’s nachts rond zijn huis komen.: verschillende poezen, enkele honden, egels, konijnen, eekhoorns de steenmarter en de vos.
Zijn tuin wordt door de volgende vogels bezocht: eksters, mussen, merels, de roodborst, er woont een nest vlaamse gaaien, de sperwer en de koolmees.

Wim Maassen: hij had ook veel foto’s van oa:
Vogels: de bonte specht die zijn jong aan het voeren was, een ransuil, een krakeend, de gekraagde roodstaart, man en vrouw, een steenuiltje en een buizerd.
Planten: in het IVN weike: de echte koekoeksbloem en orchideeën.

Verder nog adderwortel, akkerwinde, daslook, kleine zonnedouw en berenklauw en een mooie opname van een heideveld bij de Hamert.

Vlinders: Atlanta, St Jacobsvlinder en de gehakkelde aurelia.

Paddenstoelen: de bepoederde rupsendoder, de berkenboleet, eekhoorntjesbrood, cantharellen (bij de waterleiding), draadknotszwammetjes, heksenboleet, de porseleinzwam (zeldzaam mooi als je van onder kijkt), de kleine rode stinkzwam en de slijmzwam.
Insecten, zoals de bij, een aardslak, schrijvertjes, de stippelmot.
Verder had Wim ook foto’s van de groencursus en dagwandeling.

Til Janssen

VERSLAG VAN DE EXCURSIE EN LEZING OVER PADDENSTOELEN OP RESPECTIEVELIJK 4 EN 15 OKTOBER.

Beide dagen zijn ongeveer 25 deelnemers gekomen.
Beide dagen werden verzorgd door Gerard Dings.
Om het overzichtelijk te houden, heb ik kleine hoofdstukjes gemaakt.

Voor de excursie zijn we naar het Berkven gegaan in Kessel-Eik.
Inleiding: In Nederland komen ongeveer 5000 verschillende paddenstoelen voor. Hiervan hebben 3000 een duidelijke steel en hoed, en 2000 zijn beduidend kleiner.
De paddenstoel is eigenlijk de vrucht van de schimmel, zoals de appel de vrucht is van de appelboom.
Over de bouw van de paddenstoel: de eigenlijke plant zit in de grond: de sporen vormen schimmeldraden en veel draden verstrengelen zich met elkaar en vormen de steel en hoed.
Er staat ***** voor de paddenstoelen die we met de excursie gezien hebben.

Paddenstoelen kun je onderverdelen in:
1 Paddenstoelen met steel en hoed. Onder de hoed kun je deze onderverdelen in:
Paddenstoelen met - **met plaatjes**
- met buisjes
- met stekels

Met plaatjes:
***** Vliegenzwam (altijd een manchet om de steel)
***** Rodekoolzwam
***** Gele knolamaniet (ruikt naar aardappel en heeft een randje)
***** Geelwitte russula
***** Hertenzwam (witte onderkant als hij jong is, deze wordt later roze)
***** Vaalhoed
***** Krulzoom (gekrulde rand en plaatjes gemakkelijk weg te vegen)
***** Helmmicena (op hout)
***** Kaneelkleurige melkzwam (witte druppels melk)

* Narcisridderzwam ↗
* Rossige melkzwam
* Grofplaatrussula
* Rimpelende melkzwam
* Grofplaatrussula
* Kleine berkrussula

Met buisjes:

* Kastanjeboleet (druk je op de onderkant van de hoed: kleur wordt er blauw, komt voor bij Naaldbomen)
* Berkenboleet
- Reuzenzwam
- Zadelzwam
- Dennenvoetzwam
- Doolhofzwam

Met stekels:

- Gezoneerde stekelzwam
- Blauwvoetstekelzwam (bij hazelaar en bij tamme kastanje)
- Oorlepelzwam
- Gele stekelzwam (ook als heksenkring)
- Stekelzwam (op dennenappels)

2 Paddenstoelen die op hout groeien:

* Elfenbankjes
* Zwavelkopjes
* Tonderzwammen (vaak op dood berkenhout)
* Berkenzwam
- Biefstukzwam (op eikenhout)
- Goudgele bundelzwam op naaldhout)
- Inktzwammetjes (honderden op 1 boomstronk, na 1 dag weg)
- Porseleinzwam (op beuken)
* Prachtvlamhoed (op loofhout en altijd in bundels)
* Dikrandtonderzwam
* Koraalzwammetje
* Fopzwam

3 Paddenstoelen kun je ook onderverdelen in de functie die ze hebben:

- **Mycorrhiza:** paddenstoelen die een samenwerking hebben met bomen
- **Saprofieten:** paddenstoelen die materiaal afbreken
- **de Parasieten**.

Mycorrhiza: de schimmeldraden slingeren zich om de boomwortels en geven voedingsstoffen en water af aan de wortels, omgekeerd krijgt de paddenstoel suikers van de boomwortels terug.

* Vliegenzwam (bij berk vnl.)
* **N**arcisamaniet (bij beuken en dennen)
- Berijpte russula (bij loofbomen)
- Gele berkenrussula (bij berken)
- Eekhoorntjesbrood
- Koeienboleet (bij jonge dennen; in te duwen als een spons)
- Pagemantel (bij jonge dennen)
* Melkzwammen (ruikt naar wantsen)
* Aardappelbovist

Saprofieten:

* Reuzen bovist (vaak in weilanden en tuinen)
- Oranje bekerzwam (in parken, lanen en gazons)
- Eikenbladzwammen
- Geschubte inktzwam
- Grijze buisjeszwam
* Zwavelkopje
- Franjehoed
- Vermiljoenhoutzwam
* Stinkzwam
* Rodekoolzwam →
* Gele korstzwam
* Koraalzwammetje -

Parasieten:

- Geschubde bundelzwam (aan de voet bij loofbomen)
- Goudvliesbundelzwam (vaak op beuk)
- Reuzen bovist (in weilanden en tuinen)
- Oranje bekerzwam (in parken, lanen en gazons)
- Honingzwam (het ringetje zit heel hoog)
* Berkenzwam (op zieke en dode bomen)
- Dennenmoorder (op dood naaldhout)
- Rupsendoder
- Kostgangerboleet (groeit op de aardappelbovist)
* Roodporiehoutzwam (op onderkant wrijven: hij wordt daar rood)

4 Andere vormen van paddenstoelen:

- Buikzwammen
- Trilzwam (op vlierenhout)
- Kernzwammen
- Morieljes

- Kluifjeszwammen.

5 Eetbare paddenstoelen: attentie: sommige zijn alleen eetbaar als ze jong zijn.

***** Oesterzwam
- Weide champignon
- Cantharel
- Eekhoorntjesbrood
- Blauwplaat (kweken op houtsnippers)

***** Parelamaniet
***** Berkenboleet (schubjes op steel en lichte buisjes)

6 Giftige paddenstoelen:

- Groene knolamaniet (dikke knol, zoet/weke geur, olijfgroene kleur)

***** Kluifjeszwam
- Bittere boleet
- Braakrussula

7 Hallucinogene paddenstoelen:

- Puntig kaalkopje (in schraal weiland)
- Franjekaalkopje (niet in nederland)

***** Vliegenzwam,
- Koperfranjezwam

Tijdens de excursie liet Wim nog een duivelsei zien: in het vlies zit de paddenstoel-in-wording. Het leek op een windei. (Resten van dit vlies vormen de witte stippen op de vliegenzwam).
Al met al hebben we bijzonder veel informatie gekregen, zowel tijdens de excursie als met de lezing!
Wat valt er veel te leren over paddenstoelen!

Til Janssen

CONTRIBUTIE 2016

We gaan weer beginnen aan een nieuw verenigingsjaar en is het dus tijd om de contributie te innen. Deze is dit jaar hetzelfde als in de voorafgaande jaren. Ook is de Natuurgids niet verhoogd.

Gewoon lid	€ 22,50
Huisgenootlid	€ 14,00
Natuurgids	€ 16,00

Deze bedragen zullen in de eerste week van het nieuwe jaar van uw rekening worden geïncasseerd. Daar hoeft u niets voor te doen, het gaat allemaal via Euro-incasso.

De zes leden die het IVN niet hebben gemachtigd, krijgen een brief/nota per post of E-mail gestuurd waarin staat hoeveel ze zelf mogen overmaken op de bankrekening van het IVN Helden.

De leden die lid zijn via het landelijke IVN Amsterdam, hoeven niets te betalen, deze hebben een incasso overeenkomst met het landelijk IVN.

Ik hoop dat u hiermee voldoende bent ingelicht. Mocht u nog vragen hebben, of wilt u iets veranderen zoals wel of niet de Natuurgids erbij, neem dan contact met mij op.

Sytske Venstra
Ledenadministratie

VERSLAG VAN DE KRUIDENCURSUS, GEGEVEN DOOR HANNEKE TRINES.

Na afloop van de groencursus is het idee ontstaan door enkele cursisten om een kruidencursus te volgen. Hanneke, ook cursiste, maar ook herboriste, was bereid om deze cursus te geven.
Naast de leden van IVN hebben zich ook enkele andere dames aangemeld.
De cursus bestond uit 5 bijeenkomsten.
Hanneke had het zeer goed voorbereid. We hebben alles keurig op papier aangereikt gekregen en ze heeft er een heel veelzijdige cursus van gemaakt.

Ongelooflijk hoeveel er te leren valt over kruiden die in onze eigen omgeving groeien en wat kun je er veel mee doen. Denk aan de genezende werking van kruiden, zoals: pijnverzachtend, wondgenezend, kalmerend, bloedzuiverend, enz. Kruiden bevatten vaak belangrijke mineralen zoals ijzer, maar ook vitamines.
We hebben tijdens de cursus enkele keren veldwerk verricht: de kruiden in de natuur zoeken en oogsten.
Ook hebben we kruiden op verschillende manieren verwerkt zoals: in een salade, in olie waarmee je kunt bakken/braden, verschillende soorten thee (soms van 1 kruid, maar ook van verschillende kruiden bij elkaar), in een dressing.

Naast de mogelijkheid van inname van kruiden zijn er ook kruiden voor uitwendig gebruik. Denk hierbij aan zalfjes, of de kruiden verpakt in een doek voor op een pijnlijke plek of wond.
Elke middag behandelde Hanneke 3 verschillende kruiden: waar je deze kunt vinden, hoe ze eruit zien, welk deel van het kruid je gebruikt en waarvoor, hoe je het kruid kunt verwerken, hoe je het kunt bewaren, enz. Zelfs hebben we geleerd om stekwater te maken.
De cursus was nogmaals zeer veelzijdig. We zijn allemaal laaiend enthousiast en de cursus is zeker voor herhaling vatbaar. Gelukkig heeft Hanneke zelf het ook heel leuk gevonden en wil ze in het voorjaar van 2016 weer een cursus geven.
Voor meer informatie, en/of aanmelden, kunt u mailen naar: hannekepieter@vodafonethuis.nl

Til Janssen

BSO OP BEZOEK BIJ IVN HELDEN

Dinsdag 27 okt., herfstvakantie voor de schoolgaande kinderen.

21 kinderen van de BSO van Panningen en 3 van hun leiders kwamen een middag op bezoek bij het IVN Helden om op een speelse manier wat te leren over onze natuur.
Ze werden om 13.30 uur in het IVN gebouw opgewacht door 7 leden van het IVN die een leuke middag hadden uitgedacht voor de kinderen.

Allereerst trok de hele groep het nabij gelegen bos in, gewapend met een grote shopper werd herfstmateriaal verzameld: takjes, blaadjes, kastanjes en eikels.
In potjes met vergrootglasdeksel werden diertjes verzameld die onder blaadjes en rottende takken door de kinderen gevonden werden.

Daarna ging de groep terug naar het IVN gebouw waar er naar hartenlust werd geknutseld .
De kleintjes maakten kleurige spinnenwebben van gekleurde wol, terwijl de grotere kinderen beestjes maakten van de eikels en kastanjes.
De oudere jongens knutselden enthousiast aan kleine insectenhotels.
Het enthousiasme was zo groot dat het te snel 17.00 uur was.

De kinderen bedankten de leden van IVN hartelijk en omdat het beiderzijds goed bevallen was, werd de afspraak gemaakt om in een volgende vakantie nogmaals samen een activiteit te organiseren.

Zo draagt het IVN er aan bij, kinderen op een speelse manier, bewust te maken van onze natuur.

Trees en Harrie Wilms

PS. BSO betekent Buiten Schoolse Opvang

KIJK OP DIGITAAL ONTVANGEN

De Kijk Op is ook digitaal te ontvangen. In onze huidige tijd waarin veel zaken ons al niet meer per papier bereiken maar via mail, sms of whats app probeert ook IVN in deze tijd mee te gaan. Immers duurzaamheid en milieuvriendelijkheid is voor het IVN een hoofdthema.
Kosten technisch is ook belangrijk.
1 Boekje kost € 2,50 en een eventuele postzegel € 1,38
Voor onze leden die dat wensen is de Kijk Op voortaan ook digitaal (als pdf) te ontvangen. Dat scheelt ons geld, tijd en postzegels. Je krijgt de Kijk Op dan wel niet meer in boekvorm.

Je kunt op de website van IVN Helden:
https://www.ivn.nl/afdeling/helden/recente-nummers-van-het-verenigingsblad-kijk-op enkele recente nummers bekijken.

Heb je belangstelling, neem dan contact op met Rob van 't Padje rvtpadje@gmail.com met vermelding Kijk Op.

Bestuur en redactie

De volgende personen werkten mee aan deze Kijk Op:

Jan van Enckevort: tekst
Math Ghielen: tekst
Sytske Venstra: tekst
Peter Maessen: tekst en foto’s
Wim Maassen: foto’s
Trees en Harrie Wilms: foto's en tekst
Til Janssen: tekst
Julie en Nanna: tekst
Imke Seelen: foto’s
Rob van ’t Padje en Til Janssen: lay-out en foto’s
Leden IVN: kopiëren en nieten.
Distributie: Jan v Enckevort, Jan Stevens, Mart Christiaens, Rob van ’t Padje, Sytske Venstra, Trees en Harrie Wilms

digitotaal
leenders

ADRESSEN BESTUUR EN WERKGROEPEN

Voorzitter:
Math Ghielen, Schoutenring 14, 5981 DS Panningen
Tel: 077-3074939 06-10495465

Secretaris en PR:
Peter Maessen, Dorpstraat 89, 5993 AM Maasbree
Tel: 077-4653761 ivnmaessen@home.nl

Penningmeester en Ledenadministratie:
Sytske Venstra, Hoekerstraat 9 B, 5987 AN Egchel
Tel: 077-3060791 svenstra@hetnet.nl

Bestuurslid:
Wim Maassen, Koetsiersweg 8, 5988 CN Helden
Tel. 06-10671276 wimmaassen@ziggo.nl

Bestuurslid en Vogelwerkgroep:
Jan Stevens, St. Lambertusstraat 17, 5988 EE Helden
Tel. 077-3076232 06-57676520

Jeugdwerkgroep:
Mart Christiaens. Scharenweg 39, 5981 BV Panningen
Tel: 077-3073112 06-15320070

Activiteitenwerkgroep:
Vacature

Landschapsonderhoud werkgroep:
Henk van Loon. Past. Knippenbergstraat 14, 5988 CV Helden.
Tel: 077-3076874

Flora- en Dassenwerkgroep:
Toos Wilms. Zelen 38, 5981 PN Panningen.
Tel: 077-3075111

Webmasters:
Rob van ’t Padje. Sch. v.d. Voorststraat 2, 5981 EJ Panningen
Thijs Maessen. Past. Knippenbergstraat 48, 5988 CW Helden